

vilinsko petje. In vsa ta prelest, ves sijaj in vsi spevi so bili poklonjeni kot lepi šopek naši domovini — Jugoslaviji! — Prireditev je resnično vrlo uspela! Vsa hvale gre nadučitelju g. Lutarju, ki je z neumornim trudom in veseljem žrtvoval par mesečni svoj prosti čas v ta namen. Uteho mu naj da — velik uspeh in hvale ljudstva! Velike zasluge pri tem še tudi ima ga. nadučitelja El. Lutarjeva, ki je cele noči šivala krasne obleke iz raznobarnega krep-papirja in okusno sestavljala dragocen nakit. Pri tem delu ji je pomagala gospa Mat. Kristova, nadučiteljeva soproga iz Trnja. Za okrašenje odra sta skrbela nadučitelj g. Krist (Trnje) in tukajšnji učitelj g. I. Horvat. Pohvalo pa tudi zaslužio onaj malčki ki so se z ljubkim nastopom in s krasnim petjem posebno odlikovali ter dvignili prireditev do višine. V »Metuljčkih« — Cigan Verona, v »Divji roži« — Lutar Margita in Boža kot princ in princesa ter Halaz Agata kot vila; v »Pepelki« — Franc Ana kot Bogomila Horvat Terezija kot mačeha in Kolenko Štefan kot kraljevič. — Le tako naprej da se bo osvobojeno Prekmurje lesketa'lo v zarij kulture! — **Koleginja.**

—po Šola v St. Vidu pri Planini je dne 21. maja 1923 vprizorila predstavo z obsežnim vzporedom. Igrali ste se zelo dobo igra »Jagode« in »Snežulčica«. Čuditi se je bilo samozavestnemu nastopu posameznih igralcev. Krasno je bilo petje. Učenec višjega razreda je sam dirigiral množestveni štiriglasni zbor, ki je zapel več težkih komadov. Na vzporedu je bila tudi deklamacija in h koncu živa slika. Vsa čast gre nadučitelju Boži Mahorčiču, kateremu naj bo moralni uspeh plačilo za njegov trud.

—po Stritarjeva proslava v Rogaški Slatini. Da seznanj zdraviške goste z našim svoločnim pesnikom in se tudi naša mladina oddolži svojem pisatelju, priredilo je učitelstvo šole v Rog. Slatini dne 17. pr. m. Stritarjevo proslavo. Ko se je Stritar ob ednajstih predpoldne peljal v kočiji v lepo okolico, pričakala ga je pred godbenim paviljonom šolska mladina z zastavicami in cvetjem. Med živahnim vzklikanjem otrok in odraslih, igrala je divjiška godba napitnico, kočija s Stritarjem in soprogo pa je bila v hipu pokrita s cvetjem. Pesnik je sprva z roko odzdravljal, a cvetje ga je dražilo po občutljivem licu, zato si je čepico potisnil pred obraz in ga povsem zakril.

K večerni prireditvi se je zbrala elita tukajšnjih zdraviških gostov in napolnila veliko dvorano Zdraviškega doma do zadnjega kotička. Med njimi pa smo prvič opazili tudi rute okoliških kmetov, ki so si to pot vendar upale med izbrano publiko v razkošno dvorano, saj so na odru nastopali njihovi otroci. Že pevske točke otroškega zbora pod vodstvom tov. Predana so ugajale tako, da aplavz ni hotel ponehati, dasi se nežni glasovi v veliki dvorani ne morejo polno uveljaviti. Poetični govor učenca, v katerem izraža mladina svojemu pesniku polno hvaležnost, kakor tudi vse deklamacije najlepših in najpopularnejših pesnikovih pesnitev kazale so dovršenost, tako o naglasu, izgovoru in gestah, kakor tudi v kostumih in opremljenosti. Presenetil pa je deklamator Oresta o rimski togi, ki je znal brezhibno podati tragiko pesnitve. Za igrokaz »Oderuh« so bile vloge srečno izbrane in skrbno naštudirane. Sledila je živa slika »Strunam slovo«. Skupina otrok obkroža pesnikovo sliko. Nekateri drže zastavice, drugi pa napiše Stritarjevih mladinskih spisov, belooblečena deklica deklamuje s tožnim glasom in polagoma položi liro na tla. Prireditev je jasno pokazala, da so se tov. Gluškov in Sekirnikova ter tov. Predan zavedali, pred kakšno publiko nastopijo, pred publiko, ki je skrajno razvajena in že rada po pol uri zapušča dvorano, a je tokrat ostala do konca in s tem dala najlepše priznanje. Mesto vstopnine so pobirali prispevke za Stritarjev spomenik. Nabrana svota, blizu 10.000 K, kaže tudi lep gnoten uspeh.

—po Sv. Pavel pri Prebodu. Dne 10. junija 1923 je priredila šolska mladina v Sv. Pavlu šolsko predstavo. Na sporedu so bile deklamacije prizori, trodejanika »Roža zdravlja« in pevske točke. Deklamatorji so lepo rešili svoje naloge. Posebno sta ugajala prizori »Slavko zdravnik« in »Ciciban in čebela«. Zelo je dopadala trodejanika »Roža zdravlja« katere ustvaritelj je bil režiser prireditev tov. g. Roš sam. Z njo je pokazal svojo marljivost in spretnost. Otroci so jo igrali z veseljem in gledalci so sledili igri z zanimanjem. Pod njegovim vodstvom so tudi zapeli otroci lepo nekaj mičnih pesmic. Lep obisk staršev in drugih mladino ljubov je pripomogel tudi v gnotnem oziru, da se bo lahko nabavilo zpet nekaj knjig za šolarsko knjižnico.

—po Sv. Lenart Slov. gor. V nedeljo 24. junija se je vršila v telovadnici meščanske šole (Sokolski dom) šolska prireditev tukajšnje ljudske in meščanske šole. Na dnevnem redu je bilo: deklamacije in petje, primerno raznim šolskim stopnjam ter dve igri: »Dvakrat Lenčka« in »Lažniva Milena«. Nastopali so učenci in učenke iz vseh razredov, izvršitev je bila iako povoljna.

—po Petrovče. Petrovska osnovna šola je priredila meseca junija pod vodstvom svojega učitelstva lepo uspelo prireditev, ki je privabila toliko gledalcev v Vodnikovo dvorano, kakor še nikoli. Petje, deklamacije in dramatični prizori so ugajali tako, kakor igra dvodejanika »Snežulčica«, v kateri so nastopali pridikovci in vile. Živa pestrost v sporedu je kljub silni vročini v dvorani privezala nase občinstvo do zadnje točke. Lep moralni uspeh je plačilo za trud domačemu učitelstvu, zlasti pa marljivemu in agilnemu tov. Gerancu, še lepši pa gnotni uspeh mladini, ki se ji bodo iz znanega čistejšega dobička nabavile šolske potrebščine.

Obrambni vestnik.

—ob Bramba je v nas samih. (Dopis iz mariborske oblasti.) Mariborska klerikalna »Straža« in »Slov. Gospodar« kaj rada napadata šolo in učitelstvo, kjer in kadar le moreta. Zlorabljala sta izjednačenje glavnih počitnic na račun dobrega imena učitelstva. Ne rekli bi ničesar, če bi bila pisala o zadevi stvarno; a dolžiti učitelstvo, da je ono vsemu krivo, da nima srca za ljudstvo, da hoče v šoli neomejeno vladati in s pomočjo Beograda pritiskati na ljudstvo, je izbruh sovraštva do učitelstva, ki trpi z njim vred pod pritiskom silne draginje. »Straža« in »Slov. Gospodar« napadata in smešita tudi posamezne učne osebe, in še ena naravnost hudoben način in s škodoželjnim namenom. Popravkov seveda ne priobčita, ker nočeta priznati resnice in njun glavni urednik duhovnik Golec in odgovorni urednik poslanec Pušenjak nimata toliko čuta časti, da bi storjeno krivico popravila. Skrta pod poslansko imunostjo kradeča čast neovirano v zavesti, da ju ne more doseči roka pravice. Samo jedno orožje ima učitelstvo v svojih rokah, t. j. naj se ob kupovanju šolskih potrebščin izogiba Čirilovega podjetja v Mariboru. Ta trgovina je namreč last podjetja, ki izdaja list »Straža« in »Slov. Gospodar«. Čut tovarištva nam prepušča imeti zveze s podjetjem, ki nas sramoti ter nam krađe s hudobnim namenom naše največje imetje — čast. Solidarnost in tovarištvo je najboljša bramba pred klerikalno hudobijo.

—ob Slovenska Bistrica. (Dopis iz neučiteljskih krogov.) Že dolgo se opaža v Slovenski Bistrici sistematična gonja proti vsemu, kar je naprednega in sokolskega. Anonimne in neanonimne ovadbe, osebne intervencije pri oblastih so na dnevnem redu; klerikalci se ne sramujejo nobenega sredstva, da le dosežejo svoj cilj: oslabiti napredni, posebno pa sokolski živelj v Slovenski Bistrici. V zadnjem času so se vrgli z vso vneto na naše učitelstvo. Najprej različne ovadbe proti učitelju Čehu, zdaj preganjanje učitelja Metlike, za njimi pa pridejo na vrsto še drugi, dokler se jim ne bo posrečilo sestaviti učiteljskega zbora iz samih klerikalcev in Orlov. Kakšna sta imenovana gospoda kot učitelja, kako izpolnjujeta svoje stanovske dolžnosti, za to ne vprašajo; oba sta naprednjaka, oba sta agilna sokolska delavca, oba sta — kar najjima odpusti sam Bog! — Orjunaša, to pa je dovolj grehov v klerikalno-nemčurskih očeh. Čudno je postopanje mariborskega okrajnega glavarstva v teh zadevah. Učitelj Čeh je razrešen službe v Slovenski Bistrici. To bi se dalo navsezadnje še potrpeti, ker je le provizorično nameščen. Bolj čudno pa je, da vsebuje dotični dekret okrajnega glavarstva v Mariboru tudi dostavek, da v okolišju mariborskega okrajnega glavarstva ne dobi več službe. Torej neke vrste izgon! G. Lajnšič vlada precej absolutistično! Ta gospod smatra tudi učitelstvo za podrejeno rajo, pri kateri niti v občevanju z njo ni treba varovati vsaj najnavadnejše dostojnosti. Tako je učitelju Čehu pri nekem zaslišanju ponovno zabrusil v obraz, da laže, je kričal nad njim, da laže, ker ni hotel podpisati zapisnika, ki se je glasil drugače, kakor njegova izjava ter mu je končno zapretil: »Sicer pa bom po Vas lopnil, da si boste zapomnili!« Tako obnašanje ni niti dostojno niti po službenih predpisih dovoljeno. Značilno za g. Lajnšiča je tudi dejstvo, da se je pri nekem zaslišanju učitelja Čeha skliceval le na dopis »Straže«,

ni mu pa hotel pokazati ovadbe, dasi jo je zahteval. Kakšen ugled naj ima učiteljstvo, če se tako postopa z njim! Upamo, da bo UJU energično nastopilo proti preganjanju našega naprednega učitelstva in da se bo tudi višji šolski svet malo pozanimal za to gonjo.

Iz naše stanovske organizacije.

Iz glavnega odbora UJU v Beogradu.

—glo. Seja Izvršilnega Odbora UJU dne 21. avgusta t. l. v Beogradu:

1. **Elagajnik UJU:** Sklenilo se je razpisati mesto glavnega blagajnika UJU v »Narodni Prosveti«.

2. **Seje izvršilnega odbora UJU:** Na predlog predsednika UJU tov. M. Stankovića se je sklenilo, da se vrše seje izvršilnega odbora UJU redno vsaki teden v soboto po 6. uri v Učiteljskem domu. — Zapisniki sej se objavijo v »Narodni Prosveti«.

3. **Reorganizacija uredništva »Narodne Prosvete«.** Urednik »Narodne Prosvete« tov. M. Stanković poroča, da je posel uredništva »Narodne Prosvete« zelo velik in ga mora skoro izključno sam opravljati. Da bi šel ta posel lažje in boljše predlaga, da se izbere poseben uredniški odbor, ki bi sodeloval z njim pri urejanju lista. — Izvrševalni odbor si je osvojil ta predlog in je izvolil v ta odbor tov.: Petra Vuksanovića, Ante Mladenovića, Jov. Miljevića, Vlad. K. Petrovića in Svet. Avramovića. — Vlado Petrović predlaga, da naj se objavlja v »Narodni Prosveti« mesečni pregled delovanja vseh poverjeništev UJU. V to svrhu naj bi vsako pov. UJU določilo enega člana kot stalnega obvestitelja in dopisnika »Narodne Prosvete« (Poverjenišтва so že odobrila obvestila v tem oziru).

4. **Spomin 100letnice Ivana Filipovića.** Izvrševalni odbor sklone na predlog urednika »Učitelja« tov. M. Stanojevića, da se posveti prihodnja številka »Učitelja« izključno spominu Ivana Filipovića.

Seja 25. avgusta t. l.)

5. **Oglasi za stanovske liste.** Razpravljalo se je o tem, kako izboljšati materialno stanje Udruženja, posebno listov. Sklenilo se je, da se posveti večja pozornost pridobivanju oglasov in da se njih število znatno poveča v stanovskih listih, posebno s privatnimi oglasi. Odbor je poveril za zbiranje oglasov g. Živ. Radosavljevića, ki bo nabiral oglase za »Narodno Prosveto«, »Učitelja« in druga izdanja Udruženja.

6. **Izdaja Učiteljskega koledarja za celo državo.** V načelu je bil sprejet predlog g. Mih. Stanojevića, da se izda skupen Učiteljski koledar in se o podrobnosti te izdaje definitivno sklepa v prihodnji seji.

Gibanje okrajnih društev v Sloveniji.

Vabila:

+ **UČITELJSKO DRUŠTVO KRANJSKEGA OKRAJA** zboruje v sredo, dne 12. t. m. ob 9. uri v Kranju s sledečim vzporedom: 1. Kavčuk, dobava in tehnična uporaba, poroča Fr. Luznar. 2. Šolske in učiteljske zadeve. Popoldne ob 14. uri ogled kavčukove tovarne Vulkan. K polni udeležbi vabi odbor.

Poročila:

+ **UČITELJSKO DRUŠTVO ZA KOZJANSKI OKRAJ** je zborovalo dne 14. junija 1923 v Podsredi ob številni udeležbi. Tovariši(ce) dveh šol se zborovanja niso mogli udeležiti, ker je na ta dan na njihovih šolah nadzoroval okrajni šolski nadzornik. V ostalem so manjkali le trije člani, ki pa so svojo odsotnost opravičili. Z ozirom na točko: Volitev poročevalca o stanju šolskih vrtov, je bilo na to zborovanje povabljen tudi učitelstvo, ki ni včlanjeno v UJU, a se zborovanja ni udeležilo.

K društvu sta pristopila kot člana tov. Jožica Šušteršičeva iz Koprivnice in

tov. Anton Lazar iz Zagorja, katera je tov. predsednik v svojem pozdravnem govoru prisrčno pozdravil.

Po prečitaniu zapisnika, ki se je odobril, so se obravnavali dopisi, in sicer Fer. Saveza glede ustanovitve podružnice za kozjanski okraj in dopis UJU, poverj. Ljubljana zadevajoč »Stanovsko strokovno knjižnico«. Prvi zvezek te knjižnice je prevzel društveni tajnik v razprodajo.

Sledila je volitev poročevalca o stanju šolskih vrtov. Glede te točke se je vnela daljša debata. Zaključek iste je bil, da tega mesta ne prevzame nihče tako dolgo, dokler se ne prizna povrnitev potnih stroškov.

Delegatom za državno skupščino UJU je bil izvoljen tov. I. Lovše iz Zagorja, njegovim namestnikom tov. A. Potočnik iz Podsrede. Kot namestnik društvenega predsednika za to skupščino je bil izvoljen tov. B. Mahorčič iz St. Vida.

Pri slučajnostih je poročal tov. Ivanuš o uradni učiteljski konferenci, ki se je vršila dne 9. junija t. l. v Brežicah za brežiško-sevniški okraj, h koji je bilo povabljen tudi učitelstvo kozjanskega okraja. Med drugim je poročal, da se je ob tej priliki konstituiral stalni konferenčni odbor, kojega člani so obenem tudi člani knjižničnega odseka. Izvoljeni so bili tov. F. Šetinc, A. Potočnik, I. Lovše in R. Ivanuš. Zbor je vzel to volitev odobruje na znanje.

Predlog tov. predsednika, da si društvo ustanovi lastno knjižnico, se sprejme. Predlagatelj daruje 17 knjig, ki naj tvorijo temelj tej knjižnici.

Ob sklepu zborovanja se je poslovil od društva tov. Jerin, ki je imenovan nadučiteljem v Št. Lovrencu pod Prežinom. Zborovalci mu žele na njegovem novem službenem mestu mnogo sreče ter mu kličejo: Na mnoga leta.

Prihodnje zborovanje se vrši v teku treh tednov po pričetku šolskega leta.

Tiska »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani. Odgovorni urednik: Franc Strukelj. Last in zal. UJU — poverjen. Ljubljana

Štev. 400.

RAZPIS NADUČITELJSKE SLUŽBE.

Na podlagi odloka višjega šolskega sveta z dne 17. avgusta 1923, štev. 5819 razpisuje se nadučiteljska služba na šestrazrednici z eno vzporednico v **Rajhenburgu** v stalno namestitev.

Pravilno opremljene prošnje naj se vložijo po predpisani poti najkasneje do

dne 30. septembra 1923

pri podpisaniem okrajnem šolskem svetu.

Okrajni šolski svet sevniški v Brežicah, dne 28. avgusta 1923.

Štev. 584.

RAZPIS UČITELJSKE SLUŽBE.

V zmislu odloka višjega šolskega sveta z dne 17. avgusta 1923, štev. 7262 razpisuje se učiteljska služba (za moške proslce) na šestrazrednici s 3 vzporednicami v **Brežicah** v stalno namestitev.

Pravilno opremljene prošnje naj se vložijo po predpisani poti najkasneje do

dne 30. septembra 1923

pri podpisaniem okrajnem šolskem svetu.

Okrajni šolski svet Brežice, dne 28. avgusta 1923.

Pokusite ..... **ŽIKO** ... in se prepričajte, da ni okusnejše kave. Popolnoma nadomešča pravo kavo, zato je tudi najcenejša. Dobi se v vseh boljših trgovinah. Prijatelji nekdanje Vydrovke jo lahko naroče tudi direktno po povzetju najmanj 5 kg. **Pražarna „Žika“**, d. z o. z. Ljubljana, Rožna dolina.

... Pošljite nemudoma zopet 5 kg Žike. Ker je kuhinja par dni brez nje, je vse narobe. M. P. Bled, 27. 7. 1923.

... Žike smo se tako privadili, da ne potrebujemo nobene druge kave ... F. H. naduč. Svečina, 2. 5. 1923.

... Žika je res takšna, kakor je bila svoj čas Vydrovka, zato mi pošljite zopet 5 kg ... I. S. Rečica, 3. 6. 1923.

Naročajte šolske knjige vseh vrst, šol. zvezke in druge potrebščine **v knjigarni Učiteljske tiskarne!** **ZAHTEVAJTE CENIKE!** **SVOJI K SVOJIM!**